

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«МИТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА БРОКЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ »***

Спеціальність   **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Митний менеджмент та брокерська діяльність
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 16 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 60
Терміни вивчення дисципліни	8 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/1uaJvdldYtcDSx2shWrUgKkd4R3L2GsAr/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Сарлачан Наталя Валеріївна	
Науковий ступінь	нема
Вчене звання	нема
Посада	запрошений фахівець (основне місце роботи Ізмаїльська філія ДП «Асоціація морських портів України» Головний спеціаліст відділу Договірних відносин так тендерної документації
Дисципліни, які викладає НПП	виключно вибіркові Митний менеджмент та брокерська діяльність; Управління транскордонними зв'язками підприємства Проектування експортно-імпортних стратегій підприємства
Напрями наукових досліджень	Оптимізація договірних відносин та управління транскордонною взаємодією підприємств транспортно-логістичного сектору
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	menedzmentuk@gmail.com
Контактний тел.	+380677445957
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://drive.google.com/file/d/1UF8g2GUOH3cPtzIz56_uIQ6tcPAsqigr/view?usp=sharing

Анотація курсу Освітня компонента «Митний менеджмент та брокерська діяльність» спрямована на формування у майбутніх менеджерів цілісної системи знань про механізми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та практичні аспекти посередництва у митній сфері. Курс охоплює вивчення нормативно-правової бази, технологій митного оформлення товарів, методів управління митними ризиками та організації роботи брокерських структур в умовах імплементації європейських стандартів. Особлива увага приділяється професійній діяльності митного брокера як ключової ланки між бізнесом та державою.

Предметом навчальної дисципліни є система управлінських та правових відносин, що виникають у процесі переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон, а також організаційна та процедурна діяльність митних брокерів із забезпечення митного оформлення.

Метою вивчення дисципліни є формування професійних компетентностей щодо ефективного управління митними процедурами, професійного представництва інтересів суб'єктів ЗЕД у митних органах та набуття практичних навичок роботи з митною документацією.

Завдання дисципліни передбачають засвоєння принципів митного адміністрування та нормативних вимог до брокерської діяльності. Курс спрямований на вивчення класифікації товарів, правил визначення митної вартості та особливостей застосування митних режимів. Студенти мають навчитися працювати в системі «Єдине вікно», заповнювати митні декларації та розробляти стратегії мінімізації ризиків при здійсненні експортно-імпортних операцій.

За результатами вивчення курсу студент повинен

знати:

- порядок авторизації та правовий статус митного брокера в Україні;
- зміст основних митних режимів та умови їх обрання;
- методику визначення митної вартості та кодування товарів за УКТ ЗЕД;
- алгоритм справляння митних платежів та надання пільг;
- процедуру електронного декларування та вимоги до документального забезпечення ЗЕД.

вміти:

- здійснювати підготовку пакету документів для митного оформлення вантажів;
- самостійно заповнювати митну декларацію на базі спеціалізованого програмного забезпечення;
- розраховувати суми мита, акцизного податку та ПДВ при ввезенні товарів;
- застосовувати механізми захисту прав суб'єктів ЗЕД у взаємовідносинах з митними органами;
- організовувати роботу митно-брокерського підрозділу на підприємстві

Пререквізити. Вивчення дисципліни у 8 семестрі базується на комплексному засвоєнні обов'язкових дисциплін менеджерського циклу. Фундаментальними пререквізитами виступають Правознавство (для розуміння загальних засад законодавства), Економіка підприємства та Маркетинг (для оцінки ролі митних витрат у собівартості продукції), Менеджмент ЗЕД та Бізнес-планування (як основа

для організації міжнародних комерційних операцій), Бізнес-аналітика та Цифрові технології в управлінні (для роботи з електронними реєстрами та системами декларування), Основи управління бізнесом та Логістичний менеджмент (для інтеграції митних процедур у глобальні ланцюги постачання). Одночасно з вивченням даного курсу в останньому семестрі студенти опановують Стратегічне управління підприємством та Основи проектного менеджменту, що дозволяє розглядати митну діяльність як складову стратегічного розвитку компанії..

Постреквізити. Набуті знання є базою для успішного виконання аналітичної частини кваліфікаційної роботи бакалавра, що стосується оптимізації зовнішньоекономічної діяльності. Компетентності з митного брокерства є ключовими для проходження переддипломної практики та подальшого працевлаштування на посадах менеджерів із ЗЕД, декларантів або митних брокерів у логістичних та експедиторських компаніях.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Тема 1	Митний менеджмент та брокерська діяльність	Методи навчання: - лекції-візуалізації щодо змін у митному законодавстві, проблемні лекції про імплементацію Митного кодексу ЄС в Україні. - демонстрація інтерфейсів спеціалізованого програмного забезпечення для декларування, інфографіка логістичних схем переміщення товарів. - воркшопи з кодування товарів за УКТ ЗЕД, практичні заняття із розрахунку митної вартості та платежів. - метод кейс-стаді (розв'язання митних спорів), ділова гра «Взаємодія брокера та митного інспектора», моделювання процедури спільного транзиту (NCTS) Методи оцінювання - оцінювання правильності заповнення тренувальних митних декларацій, тестування за результатами змістових модулів. - підготовка пакету документів для обраного митного режиму, розв'язання ситуаційних задач із визначення коду товару та митної вартості. - захист індивідуального проєкту «Організація митно-брокерської діяльності для суб'єкта ЗЕД», доповіді щодо аналізу митних ризиків. - Підсумковий контроль (залік), що передбачає комплексне тестування та перевірку фінального кейсу з оформлення експортно-імпоротної операції.
Тема 2	Основи митного менеджменту	
Тема 3	Правовий статус митного брокера	
Тема 4	Митне посередництво у ЗЕД	
Тема 5	Класифікація товарів та митна вартість	
Тема 6	Митно-тарифне регулювання	
Тема 7	Документальне забезпечення брокерської діяльності	
Тема 8	Митні режими та особливості їх обрання	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання спеціалізованих навчальних аудиторій та бібліотечних фондів. Для візуалізації навчального матеріалу під час лекційних та семінарських занять

застосовується мультимедійне обладнання (проектор, комп'ютер). Виконання практичних завдань та поглиблене вивчення окремих тем забезпечується доступом до мережі Інтернет через безкоштовне Wi-Fi покриття.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних і семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних основ митного адміністрування, сформованості навичок класифікації товарів і визначення митної вартості, а також уміння застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення для електронного декларування та аналізу митних ризиків.

Участь студентів у навчальному процесі реалізується через усні виступи, презентації аналітичних досліджень митних режимів, доповіді за результатами розбору кейсів щодо подолання бар'єрів у ЗЕД, а також активне залучення до фахових дискусій та мозкових штурмів стосовно оптимізації митних платежів. Письмова складова роботи охоплює виконання контрольних і тестових завдань, підготовку аналітичних записок щодо брокерської діяльності, заповнення макетів митних декларацій та складання конспектів за матеріалами лекцій і самостійного опрацювання нормативної бази.

Методи поточного контролю.

Методичний інструментарій контролю поєднує усні форми (опитування, співбесіди) та письмові види робіт (звіти про оформлення вантажів, розрахункові завдання з нарахування мита та ПДВ, побудова моделей митного очищення товарів). Оцінювання також базується на спостереженні за активністю здобувачів під час вирішення проблемних ситуацій (зокрема у взаємодії з митними органами), перевірці результатів презентації індивідуальних проєктів із організації роботи брокерської фірми та проведенні тестування з відкритими й закритими типами завдань на знання Митного кодексу.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6)	Семінар 5 (Тема 7)	Семінар 6 (Тема 8)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті кожного змістового блоку у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«A» - 18-20 балів;

«B» - 16-17 балів;

«C» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Митний менеджмент та брокерська діяльність» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та

Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	2	0-1

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Ефективне вивчення дисципліни «Митний менеджмент та брокерська діяльність» у випускному семестрі базується на засадах професійної відповідальності, системності та високого рівня самоорганізації здобувачів освіти. Обов'язковою вимогою є регулярне відвідування аудиторних занять, оскільки опанування технологій митного декларування та алгоритмів роботи в системі «Єдине вікно» потребує безпосередньої взаємодії з викладачем та практичного відпрацювання навичок. Студенти мають виявляти активність під час розбору кейсів щодо митних спорів та моделювання процедур митного оформлення, а також дотримуватися встановлених термінів виконання аналітичних завдань. У разі пропуску занять здобувач зобов'язаний самостійно опрацювати нормативну базу та виконати практичні розрахунки митних платежів для підтвердження рівня сформованості необхідних компетенцій.

Освітній процес ґрунтується на засадах академічної доброчесності та дотриманні етичних норм митного посередника. Здобувачі мають самостійно готувати пакети митних документів, проводити кодування товарів згідно з УКТ ЗЕД та розробляти алгоритми мінімізації митних ризиків для конкретних господарських операцій. Використання будь-яких зовнішніх джерел, зокрема статистичних даних Держмитслужби або міжнародних торговельних угод, має обов'язково супроводжуватися належними бібліографічними посиланнями.

У межах вивчення курсу неприпустимими є будь-які прояви академічної недоброчесності, серед яких використання чужих макетів митних декларацій, копіювання аналітичних звітів колег, плагіат при підготовці проектів брокерських договорів або фальсифікація результатів розрахунку митної вартості. Також заборонено списування під час контрольних заходів, несанкціоноване використання штучного інтелекту для генерації юридичних висновків без зазначення цього факту та будь-які спроби маніпулювання результатами оцінювання. Виявлення фактів порушення академічної етики тягне за собою анулювання результатів роботи без можливості її повторного захисту відповідно до внутрішніх положень закладу вищої освіти

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Конвенція про процедуру спільного транзиту : Міжнародний документ від 20 трав. 1987 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002-87
2. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція) : Міжнародний документ від 18 трав. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643
3. Митний кодекс України : Закон України від 13 берез. 2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

4. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації положень Митного кодексу Європейського Союзу : Закон України від 22 серп. 2024 р. № 3926-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3926-20>
6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
7. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій за формою єдиного адміністративного документа : Наказ Міністерства фінансів України від 30 трав. 2012 р. № 651. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>
8. Аверочкіна Т. В., Федотов О. П. Публічне управління у сфері митної справи : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2021. 144 с.
9. Митна справа : навч. посіб. / О. Г. Мельник, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак та ін. ; за заг. ред. О. Є. Кузьміна. Львів : Міські інформаційні системи, 2022. 182 с.
10. Русак Д. М. Практика митного регулювання в ЄС : навч. посіб. Київ, 2023. 300 с. URL: <https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/C%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%B4%D1%83%D1%80.pdf>

Допоміжна література:

1. Біленець Д. А., Возняковська К. А. Статус митних брокерів в українському бізнесі. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 1. С. 224–228. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.34>
2. Думанська І., Співак А. NCTS як імплементація європейської діджитал-практики спільного транзиту в Україні. Innovation and Sustainability. 2022. № 4. С. 60–70. URL <https://elar.khmnmu.edu.ua/handle/123456789/13056>
3. Іванченко Е. Особливості діяльності митних брокерів в умовах правового режиму воєнного стану. Юридичний вісник. 2023. № 6. С. 26–36. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v6_2023/5.pdf
4. Іванова Т. В. Митна справа: Збірник завдань : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 74 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47353>
5. Коломієць Г. Функціональне забезпечення діяльності митного брокера: законодавчий аналіз України, ЄС, США та КАНАДИ. Modeling the development of the economic systems. 2025. № 2. С. 80–90. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-11>
6. Коломієць Г., Волковський Є., Пислиця А. Ефективність митного посередництва: сучасні виклики та перспективи розвитку. Економіка та суспільство. 2024. № 65. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-63>
7. Руда Т. В. Особливості застосування процедури спільного транзиту в контексті норм міжнародного законодавства. Інноваційна економіка. 2022. № 1. С. 163–168. URL: <https://inneco.org/index.php/innecoen/article/view/933>

Електронні ресурси

1. Державна митна служба України. Реєстр гарантів.
URL: <https://cabinet.customs.gov.ua/guarantor/list>
2. Державна митна служба України. Реєстр митних брокерів.
URL: <https://customs.gov.ua/statistikata-reiestri>